

شماره

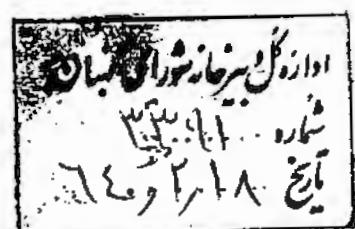
تاریخ

بیانی

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

پس از سلام، پیروسئوال عده‌ای از نمایندگان مجلس از آقای نخست وزیر واشکالی که در اعلام وصول آن مطرح گردید، اینک استفساریه جمعی از نمایندگان از شورای محترم نگهبان درخصوص مسئله "سؤال از نخست وزیر" به پیوست تقدیم و بمنظور پیشگیری از فوت وقت و تضییع حقوق ملت ایران تقاضای تسریع در تعیین تکلیف می‌شود.

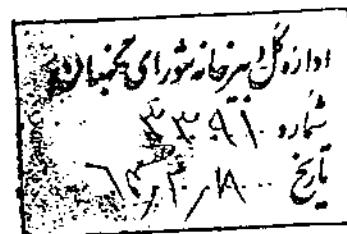

دفتر ریاست مجلس شورای اسلامی
شماره ۱۵۵/۱۴/۰۷
تاریخ ۱۸/۰۷/۹۶
صلحت ۱۱:۳۰ صبح — سه بعدازظهر

شماره

تاریخ

پیوست

١٦

شورای محترم نگهبان ایدهم الله تعالی

با سلام و تقدیم احترام پس از نظری که آن شورا در بیرونی آئین نامه داخلی مجلس طی شماره ۴۵۱۳ مورخ ۱۳۶۱/۲/۲ درباره مسئولیت نخست وزیر، مستند به اصل ۸۸ قانون اساسی ارائه فرمودند و اظهار شد که سؤال بترتیب موجود در اصل ۸۸ از وزیر عملی میشود، * طی نظریه شماره ۶۲۰۶ مورخ ۶۱/۸/۲۳ درباره طرح قانونی تشکیل شورای عالی صنایع باین شرح، "تشکیل این شورا با توجه به اینکه مسئول تصمیمات آن در برابر مجلس معلوم نشده است و مستفاد از اصل ۸۸ - ۱۳۴ و ۱۳۷ قانون اساسی اینست که مجلس و شورای پندگان در کل امور اجرائی از نخست وزیر و وزراء حق سؤال دارند با سه اصل مذکور مغایر است" نخست وزیر را مسئول دانسته و اجازه سؤال از وی داده اید همچنین در ماده ۱۵۱ آئین نامه داخلی که بتایید آن شورا نیز رسیده اجازه سؤال از نخست وزیر داده شده است و خصوصاً

که براساس نص صریح ذیل اصل ۱۳۴ قانون اساسی نه مقرر میدارد.
نخست وزیر در برابر مجلس مسئول اقدامات هیئت وزیران است ". طبعاً" وبطورقطع نظریه
شماره ۴۵۱۳ شورای نگهبان نمیتواند منجر و منتج به عدم مسئولیت نخست وزیر گردد.

اولاً" . ذیل اصل ۱۴۶ نمیتواند ناظر بر مسئولیت نخست وزیر بعنوان امکان استیضاح باشد ، چون استیضاح نخست وزیر بتنها بمعنی ندارد ، زیرا هم قانون اساسی در اصل ۸۹ پیش بینی استیضاح هیئت وزیران را کرده است وهم اینکه چون در استیضاح مسئله اخذ رای اعتماد مطرح است نمیتواند درباره "شخص نخست وزیر معنی داشته باشد . ثانیاً" . کلمه " مجلس " در ذیل اصل ۱۳۶ باین معنی نیست که نخست وزیر باید پاسخگوی کل مجلس بعنوان یک شخصیت حقوقی باشد ، چرا که مجلس اساساً یک شخصیت حقوقی نیست ، و بعلاوه در اصل ۱۲۷ درباره "وزراء نیز عیناً" چنین عبارتی وجود دارد . یا مثلاً "نمیتوان چنین تفسیر کرد که باید مجلس " مورد سؤال " را تصویب کند ، آنگاه نخست وزیر برای پاسخگوئی حاضر شود ، زیرا وقتی قانون اساسی به ۱۰ نفر نماینده اجازه استیضاح هیئت دولت را میدهد ، چطور میتوان پذیرفت که برای یک سؤال از

* اولاً "وزیر مسئول در اصل ۸۸، نخست وزیر راهم شامل میشود، چراکه نخست وزیر خود یک وزیر است و کلمه "وزیر اول" به "نخست وزیر" ترجمه شده است و کلمه "وزیر مسئول" در این اصل عام میباشد. ثانیاً بنتظر میرسد که اصل ۸۸ قانون اساسی بحث درنهاده و کیفیت پاسخگویی به مجلس دارد و مسئله آماکن و توانائی سوال ازو زیر بسا نخست وزیر مطرح نیست که شورای نکهبان درنظریه شماره ۴۵۱۳ مورخ ۲/۲/۱۶ خوش با عبارت "باتوجه باینکه در اصل ۸۸ تصريح شده که نماینده ازو زیر مسئول میتواند سوال کند . . ." روی مسئله آماکن سوال تکیه کرد هاست . در حالیکه قانون اساسی در اینجا در مقام بیان این مطلب نبوده است که نماینده ازو زیر میتواند وازنخست وزیر نمیتواند سوال کند . حتی دامنه اش توسعه هم یافته و گفته شود در قانون اساسی پیش بینی سوال از نخست وزیر نشده است ، در اینصورت صراحت اصل ۱۲۴ چه میشود؟

شماره

تاریخ

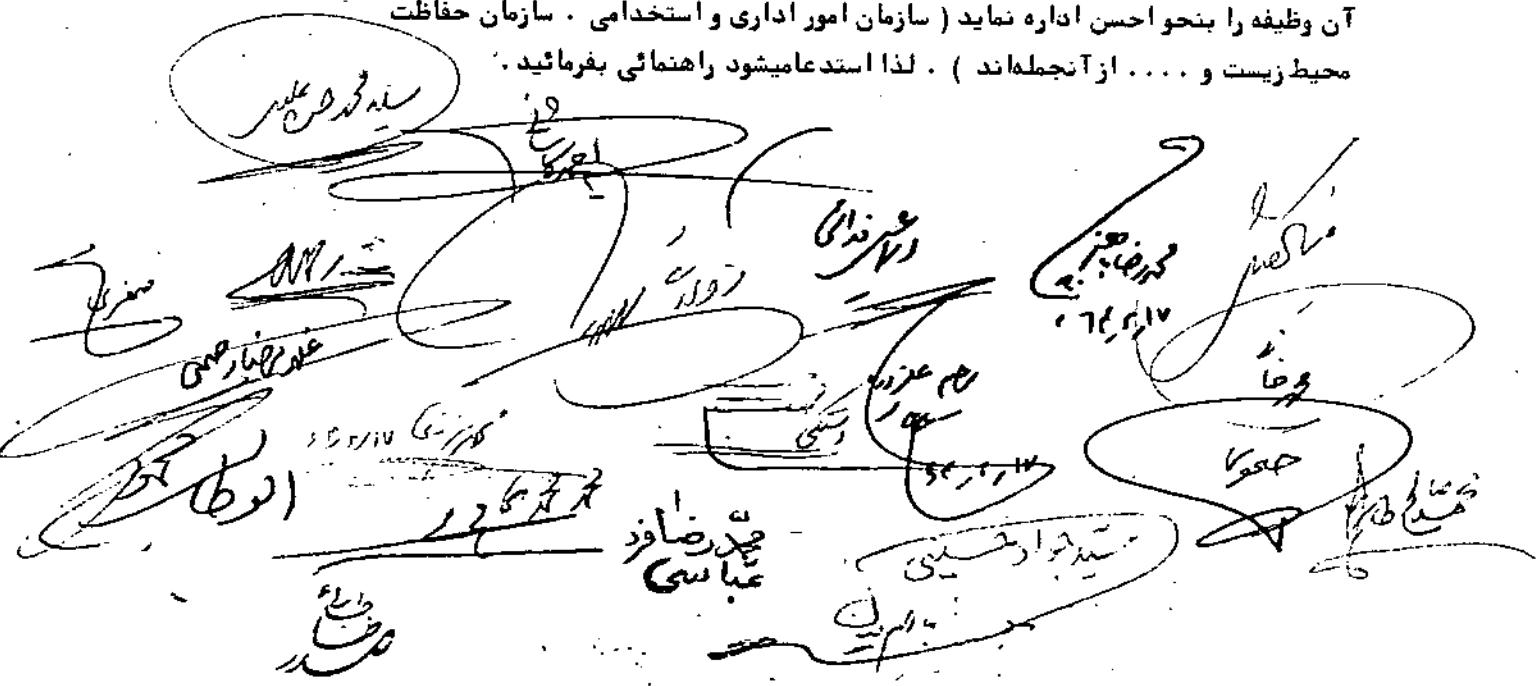
پیوست

- ۲ -

تعارف

نخست وزیر آراء حداقل نصف بعلاوه یک نمایندگان حاضر ضروری است . خواهید گفت از ذیل اصل ۱۳۴ چه چیزی مورد نظر بوده است ؟ بنظر میرسد که عمدۀ دلیلی که برای ذیل اصل ۱۳۴ قانون اساسی وجود دارد اینست که خواسته است مواردی را که بوزارتخانه خاصی ارتباط نداشته و بلکه با تصمیم هیئت وزیران عملی میشود بلا تکلیف نگذاشته و مسئولش را مشخص کند که گفته است ، "نخست وزیر" باید پاسخگو باشد که مورد پیوست نمونه‌ای از این حالت است .

بالطبع اختیارات و مسئولیت‌هایی که در قانون اساسی منحصر به نخست وزیر بوده و به او واگذار شده باید پاسخگویی باشد یا تصمیماتی که شخص اوی اتخاذ نموده و بالقداماتی که شخص اوی مینماید باید نسبت به آنها در برابر مجلس پاسخگو باشد و اساساً "نمیشود فردی به عنوان از مجلس رای اعتماد بگیرد و پاسخگوی مجلس نباشد" والبته بغير از شیوه مذکور در اصل ۸۸ روش دیگری که با سایر اصول قانون اساسی سازگاری داشته و اقناع کننده آنها باشد ، نمیتوان یافت . مضافاً "براینکه اعلام غیرمسئول بودن نخست وزیر بنحوی که الان مطرح است ، باعث میشود که قانونگزار نتواند هیچ وظیفه ای را بعده وی بگذارد ، درحالی که در مواردی ، غیر از نخست وزیر هیچ عنصری نمیتواند آن وظیفه را بنحو احسن اداره نماید (سازمان امور اداری و استخدامی . سازمان حفاظت محیط زیست و ... از آن جمله‌اند) . لذا استدعامیشود راهنمائی بفرمائید .

وظایف انحصاری نخست وزیر مثل معروفی وزراء به مجلس چگونه باید مورد سوال قرار گیرد ؟ (قریب یکسال است که وزیر دفاع در شرایط جنگی وجود ندارد) وکلاً "تصمیماتی که نخست وزیر اتخاذ مینماید چه کسی باید پاسخگویی باشد ؟ چه برآسان قوانینی که از همین مجلس گذشته و شورای نکهبان هم تایید کرده است (مثل قانون نحوه اداره صدا و سیما مستند به اصل ۱۷۵ قانون اساسی) ، یا تصمیماتی که هیئت وزیران برآسان اصل ۱۳۹ قانون اساسی میگیرد ؟ یا نخست وزیر باید دستور اجرای قوانین را بدهد و ... یا در مورد مسائل مربوط به داوری در لاهه بین ایران و امریکا که شخص نخست وزیر تصمیم گیرنده است ؟